

تأثیر کالبد بر حرکت و پویایی کودک و نوجوان در طراحی مرکز پرورشی فکری کودکان و نوجوانان^۱

آزاده نوروزی^{۱*}، محمد مهدی گودرزی سروش^۲، سارا جلالیان^۳

۱- پژوهشگر کارشناسی ارشد، گروه معماری، واحد همدان، دانشگاه آزاد اسلامی، همدان، ایران

www.Azadeh.noorози@gmail.com

۲- استادیار و عضو هیئت علمی تمام وقت، گروه معماری، واحد همدان، دانشگاه آزاد اسلامی، همدان، ایران

www.Goodarzisoroush@gmail.com

۳- استادیار عضو هیات علمی تمام وقت، گروه معماری، واحد همدان، دانشگاه آزاد اسلامی، همدان، ایران

www.jalaliansara@yahoo.com

چکیده

حرکت یک نیاز انسانی و یک رفتار اساسی برای کودکان است که باعث حمایت و تقویت رشد متعادل و همه جانبه آنها می‌گردد. کودکانی را که حرکت نمی‌کنند و در نهایت فقط «تابعیت» فرا می‌گیرند به پروانه‌هایی که به نیمکت‌هایشان سنجاق شده‌اند تشبیه می‌کند. بنابراین از این نیاز انسان به پویایی فیزیکی-ذهنی نباید توسط استانداردهای ساکن انفعالی جلوگیری شود، بلکه راه حل پویا و سودمند در این رابطه، پیرو این شعار است. "سکون به حد ضرورت، حرکت به حد امکان" این شعار بخش مهمی از عملکرد یک محیط آموزشی فعال است. درون هر کودک انگیزه‌ای برای خلق کردن وجود دارد که آماده بیدار شدن است، اما به وجود آوردن شرایط به منظور حمایت از تلاش‌های خلاقانه‌ی کودکان به ما بستگی دارد. اگر قرار است انسان خلاقانه عمل کند به دو ویژگی امنیت روانی و آزادی روانی نیاز خواهد داشت. باید به این نکته توجه نمود که زیبایی تفکر کودک در نامقید بودن آن است. دنیا در نظر کودکان قابل انعطاف و مطابق اراده آنها قابل تغییر است. فرض بر آن است که تفاوت کالبد در طراحی مرکز پرورشی فکری بر حرکت و پویایی کودک و نوجوان تأثیرگذار است. هدف کلی پژوهش شناخت عوامل کالبدی موثر بر حرکت و پویایی، بررسی تعامل کودک با محیط و همچنین تأثیر کالبد بر پویایی و تحرک کودکان است. در پژوهش حاضر از روش تحقیق ترکیبی (کمی، کیفی) استفاده شده است ابتدا عوامل موثر بر محیط و پویایی و حرکت کودکان به روش کتابخانه ای مورد بررسی قرار می‌گیرد سپس با استفاده از عوامل و متغیرهای موثر از مبانی نظری پرسش نامه ارائه می‌گردد.

واژه‌های کلیدی: محیط کالبدی، حرکت و پویایی، کانون فکری و پرورشی کودکان

۱-۱- مقدمه

در تمام موجودات زنده به موجب قانون تأثیر و تأثر بخشیدن در محیط تمایل به سازش با محیط وجود دارد، به این ترتیب که کودک کوشش دارد با محیطی که در آن زندگی می‌کند سازش نماید و خود را با آن منطبق سازد و به اعتقاد پیازده سازش با محیط یکی از دو صورت هوش در انسان است. کودک در ابتدا سعی می‌کند که محیط را با سیستم درونی و هوش خود سازش دهد، ولی چون این همیشه نمی‌تواند امکان‌پذیر باشد و کودک با موارد و مسائلی مواجه می‌شود که با تجارب قبلی‌اش متناسب نیست، از این رو خود را با تجربه جدید سازگار می‌نماید. نیازهای کودک به منظور اجتماعی بار آوردن وی در سه فضا قابلیت برآورده شدن دارد، این سه فضا شامل فضای خانواده، فضای آموزشی و فضای عمومی است فرصت بازی کودکان در